

УДК 811.161.2'243'26 (У77)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ ІМЕН ТА ПРІЗВИЩ З РОСІЙСЬКОЇ МОВИ НА УКРАЇНСЬКУ У ПРАКТИЦІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Людмила Борис

*Московський державний університет ім. М. В. Ломоносова,
вища школа перекладу,
кафедра теорії та практики перекладу,
Ленінські гори, ГСП-2, 1-й навчальний корпус, кімн. 1150,
119 991 Москва, Росія
тел.: 495 939 33 48
ел. пошта: statji@mail.ru*

Розглянуто проблеми перекладу антропонімів з російської на українську мову з урахуванням сучасних тенденцій та використання результатів дослідження в практиці викладання української мови як іноземної.

Ключові слова: антропоніми, перенесення, транспозиція, транслітерація, транскрипція, етимологічний принцип, функціональні стилі.

Під час викладання української мови в російськомовних групах до пояснення перекладу так званих антропонімів, насамперед власних імен та прізвищ, потрібно вдаватися декілька разів на різних рівнях засвоєння учнями мови. Початківці опановують різницю в орфоепічних нормах та кириличній графіці російського й українського різновидів. На цьому етапі потрібно обмежити російсько-українську інтерференцію, тому головну увагу викладач приділяє точній вимові власне українських звуків: більш переднього /и/ в порівнянні з російським /ы/, фрикативного /г/ на відміну від вибухового /т/, африкат та йотованих ї та є. Далі потрібно працювати над вимовою твердих приголосних перед звуками /є/ та /и/, оскільки в російській мові, як відомо, перед цими звуками приголосні слід вимовляти м'яко. Тому пояснювати різницю у передачі засобами української графіки таких безперечних лексичних (або інформаційних) мовних одиниць, як імена доводиться відкладати на просунутий етап навчання. Проте викладач розуміє, що написання імен на зразок *Галина, Людмила, Борис, Степан*, як і прізвищ *Михайлов, Гончарова* тощо – це скоріш **перенесення**, яке не розпізнається через близькість алфавітів, ніж **транслітерація**, властива таким написанням, як *Наталія Корольова, Єгор Воробйов*. Різниця існує у вимові: перша група слів вимовляється за українськими орфоепічними вимогами, а друга – наближається до практичної транскрипції і фактично передає оригінальну вимову. Однак ідентифікація власних імен в обох мовах стовідсоткова.

Одночасно вивчають імена з власне українським графічним та орфоепічним оформленням: *Олексій, Олександр, Костянтин, Ганна, Олена, Тетяна*. Наведені антропоніми ще не мають такого національного забарвлення, як імена *Оксана, Микола, Ярина, Павло*, але обидві групи слів через своє ототожнення з оригінальними українськими іменами формують ще одну тенденцію передавання антропонімів, а саме **переклад**. Подібно до того, як російські слова *платок, Совет Безопасности* перекладають українськими номенами *хустка, Рада Безпеки*, так і імена *Никита*,

Екатерина перекладають словами *Микита, Катерина* [3: 335–348]). У такому випадку переклад антропонімів, які мають точно назвати особу, не дає змоги уникнути дво- чи багатозначності. Регламентованими у цьому процесі є лише прізвища, а імена слід передавати за загальним правилом запозичення іншомовних слів [6: 140–148]. Однак за традицією добирають притаманні українській і російській мовам еквіваленти, що не відповідають вимогам сучасних перекладів. Йдеться про **етимологічні** відповідники, нерівноцінні навіть у художньому перекладі: *Йосиф – Йосип, Пётр – Петро, Ксюша – Оксанка, Пашка – Павлусь*. Така тенденція склалася історично завдяки спільним письмовим давньоруським джерелам, але в час становлення української літературної мови майже „рідні”, історично та графічно відомі російські імена та прізвища передавали обов’язково з місцевим колоритом: *Микола I, Василь Темний*. Останнім часом такий принцип стали називати **транспозицією**, тобто місце іншомовного імені займає власне ім’я, частково схоже на оригінал.

Як влучно зазначили болгарські мовознавці, найбільше не пощастило царям: в російській мові так само „на латинський шталт *Карлами* як і раніше величають і справжнього *Карла*, і *Шарля, Чарльза, Карлса, Карела, Карло, Каролі*, а хотілось би побачити німця, француза, англійця, іспанця, чеха, італійця в їхньому національному обличчі” [1: 240]. Але переписувати історію, змінювати чи порушувати історичну традицію нелегко, тому в українській та російській історіографії досить багато невідповідностей. На другому рівні вивчення української мови, коли починається ознайомлення з адаптованими, а потім і оригінальними текстами на історичну тематику, з контексту цілком зрозуміло, про якого історичного діяча йде мова, але виникає сумнів в адекватності та правомірності застосування **історико-етимологічного принципу** правопису. Якщо написання імені часів Київської Русі *Володимир* відповідає літописним джерелам, а переклад *Владимир* можна пояснити церковно-слов’янським впливом (південно-слов’янське неповноголосся), то у випадку *Володимир Ілліч Ленін* маємо неадекватний еквівалент як з графічної, так і орфоепічної точки зору, тобто з боку російського читача твердий звук /л/ у прізвищі, повноголосний варіант імені і українська африката в імені по батькові має незвичний для слуху і зору вигляд. У цьому та подібних випадках доводиться робити відступ та давати історико-культурне пояснення про власне український розвиток відображення російських імен в українській літературі кінця XIX – початку XX століть, про головну тенденцію „спорідненості” східнослов’янських мов, яка призвела до нівелювання мовних відмінностей, з одного боку, та недбалого ставлення до розбіжностей, з іншого. Цікаво, що українізований варіант імені *Владимир Ільич Ленін* закріпився у 20-ті роки XX століття, коли не тільки в Україні, а й в інших частинах Радянського Союзу був узятий курс на „корінізацію”. Політика впровадження національних кадрів та націоналізація місцевих систем освіти і діловодства йшла з Москви. Саме з тих пір, коли неписьменним народам виробляли нові алфавіти на кириличній основі, а народам з письмовою традицією після реформи орфографії друкували новітню історію та літературу, в українській письмовій традиції залишилися імена *Петро I, Михайло Ломоносов, Йосип Сталін* та інші на зразок гоголівського *Хоми Брута*.

У 30-их роках XX ст. національна політика змінилась, правопис був відредагований у бік зменшення розбіжностей, але книжки не передруковували й іменування історичних діячів залишилися. Більше того, переклад антропонімів отримав обґрунтування українських філологів. Так, О. Кундзич, який займався теорією перекладу, закликав українізувати російські імена, бо „імена взагалі не перекладаються, їм лише надається форма, відповідна до мови перекладу: *Василий – Василь*,

Дмитрий – Дмитро. Цим підкреслюється єдність даного імені у двох мовах..., дається відчуття єдності двох форм. І навпаки – точне повторення імені оригіналу у тексті перекладу свідчить про відірваність якого-небудь *Ганса* від *Івана*, ці форми того ж самого імені настільки розійшлись у історії двох мов, що зв'язок між ними втратився" [4: 241]. „Братній” зв'язок між російською та українською мовами на той час декларувався та часом штучно вироблявся, що ілюструє намагання О. Кундзича пояснити відмову від класичних способів передавання власних імен: „Транслітеруючи чи транскрибуючи ім'я, ми начебто відмовляємося зробити його морфологічно своїм власним” [4: 241]. Це з точки зору європейських колег видається дивним: „Ми не включаємо імена у лексичний фонд власної мови, ми тільки запозичуємо їх. Чужі імена ... повинні зберігати колорит, ми навмисно підкреслюємо їх „чужість” [1: 234].

Отже, проблема ставлення до **перекладу** чи **транслітерації** / **транскрипції** російських імен в українській мові сягає спільних історичних згадок, намагання з того чи іншого боку зберегти єдиний лексичний фонд, а також зумовлена політико-психологічними амбіціями, які хотілося б залишити за рамками академічного дослідження. Як бачимо, українізація імен розповсюджується не тільки на російські лексеми, вона є загальною тенденцією. І в цьому розрізі цілком органічно виглядає переклад імен *papa Иоанн Павел II* як *Іван Павло II* – без урахування релігійно-церковного стилю (лат. *Ioannes Paulus PP. II*, італ. *Giovanni Paolo II*, белор. *Ян Павал II*, пол. *Jan Paweł II*). Тобто, власне **переклад** імен властивий як принцип багатьом мовам та культурам і має право на існування та повагу. Проте, наприклад, іспанські імена *Nicolas, Andres* або *Ana*, зовсім схожі на *Миколу, Андрія* та *Анну*, не набувають, як правило, українських рис ні під пером перекладача ні журналіста, а передаються як *Ніколас, Андрес* і *Ана*. І якщо на рівні знайомства з класичною українською літературою студенти із задоволенням **перекладають** свої імена на українську мову і захоплюються національним колоритом, то з переходом до сучасності і перекладу в інших функціональних стилях, з'являється розуміння вчасності появи нових тенденцій, а саме: відхід від **переносу** та **перекладу** в бік адекватної **транслітерації** та **практичної транскрипції**.

Стосовно російських імен та прізвищ можливим та цікавим є принцип **перекладу** в художніх творах. Наприклад, вдалий переклад імен персонажів оповідань А. Чехова, таких, як *Федька Умойся Грязью, унтер Пришибеев, Овсов* чи *Коновальцев*, які мають навмисно значущі внутрішні форми, допоміг би додатково охарактеризувати їх, на відміну від перекладу імен реальних історичних осіб, який створює підставу для анекдотів про *Пушкина – Гарматкіна* або *Толстого – Дебелого*. А ось щодо **переносу**, який погано працює і в латиниці при спробі прочитати, скажімо, польські чи німецькі шиплячі приголосні за англійськими орфоепічними правилами, то до нього потрібно ставитися обережніше, бо саме при перенесенні написання *Лермонтов, Борисов, Семен, Лена* вимова спотворює ідентичність особи, що носить це ім'я.

Оскільки в багатьох європейських традиціях міжкультурної комунікації та перекладу протягом багатьох століть, практично до ХХ століття, провідним принципом перенесення власних імен була **транслітерація**, тобто буквальна передача написання „літера в літеру”, російська та українська мови також поповнили свій словниковий склад іменами *Шекспір, Ватсон, Гюго*. Хоча поступово *Невтони* змінились *Ньютонами*, а *Гарольди – Харальдами*, все ж повністю позбутися історичних найменувань навряд чи можливо. З другої половини ХХ ст. домінує **транскрипція**, яка теж не завжди цілком задовольняє потреби перекладу через відсутність у мові оригіналу та перекладу багатьох спільних звуків, усталені форми графічної передачі,

але найбільше – через консервативне уявлення про те, як мають бути написані та вимовлені власні імена та прізвища.

У російській та українській мовах практично всі звуки мають відповідні еквіваленти (навіть більше, і тому російський переклад „*Анжеліна Джоли*” в українській мові передається „*Анджеліна Джоли*”). Усі звуки мають свої літери. Повернута в український алфавіт літера *г* дає змогу адекватно передавати російський зімкнено-проривний як дзвінкий приголосний /г/. Проте випадки вживання літери *г* при передачі власних імен та прізвищ у текстах ЗМІ поодинокі, скоріше в новинах ВВС ми зауважимо написання *Грігорій Явлінскій* чи *Жюлі Гає*, ніж під час прослуховування українських „материкових” радіопередач та новин. Традиційної передачі імен *Михайло Горбачов*, *Володимир Путін*, а не *Міхайл Горбачов* чи *Владімір Путін* на письмі дотримується більшість видань (винятки становлять „Український тиждень” та „Коментарі”). На відміну від іноземних коментаторів теле- та радіо новин, які існують у багатомовному просторі, українські журналісти та диктори інстинктивно зберігають гомогенність мовної ситуації, не порушуючи українських орфоепічних норм. Це питання не толерантності чи відсутності поваги, це звичка, яка змушує уважніше ставитися до неслов’янських власних імен, підкреслювати невласиве для української мови подвоєння приголосних (*Каддафі*, *Олланд*) чи сполучення голосних (*Жюлі Гає*, *Уїлл Сміт*). Вимова (та написання) російських імен та прізвищ за російськими правилами сприймається як недоцільна, а у випадку збереження редукції голосних – *Барісав*, *Данскої*, *Хадарковскій* – імена починають звучати та виглядати скоріше як білоруські, ніж російські. Крім того, основним принципом російської орфографії є морфологічний, тобто корінь слова повинен бути незмінним, щоб його можна було впізнати в наголошеній і ненаголошеній позиціях, зредукованій і прискореній вимові – у всіх діалектах буде *борис-*, *дон-*, *ходорков-*.

Обговорюючи зі студентами сприйняття перекладів антропонімів з російської мови на українську, ми прийшли до висновку, що українські еквіваленти сприймаються лише як гра. Наприклад, читаючи діалог за *Ганну* та *Костянтина*, в реальному житті вони воліють називатися *Анною* та *Константіном*. Імена своїх співвітчизників для них також бажано читати чи чути близькими для сприйняття: не *Дмитро Медведєв*, а *Дмітрій Медведєв*, не *Володимир*, а *Владімір Путін*; послідовно передавати однакові звуки: *Плецьєв*, *Аракчєєв*, *Іріна Родніна*. Проте є один виняток: графіка імені *Михайл* асоціюється з *архістратигом*, а *Алексей* – з покійним російським патріархом. РПЦ зберегла церковнослов’янські написання та деякі орфоепічні відмінності, наприклад, чітку вимову /о/ в ненаголошеному складі (*ни[сно]слави*), послідовну заміну літери *ѣ* літерою *е* (*сна[с’эт]из [м’эрт]вых*) та архаїчні граматичні форми (*Божией*). Давня традиція створення канцелярських паперів при монастирях привчила з особливою увагою ставитися до письмового тексту релігійного та офіційно-ділового стилів. З Писання багато мовних рис перейшли саме до діловодства, зокрема вживання дієприслівників та дієприслівникових зворотів, які не властиві українській писемній мові. І тепер ми перейдемо до розгляду відображення перекладу прізвищ у ділових паперах. Імена та прізвища становлять первинну інформаційну одиницю, а ще багато власних назв є похідними від них (*м. Миколаїв* – *г. Николаев*, *Геннадіївна* – *Геннадь(и)вна*, *Гоголівський* – *Гоголевский* тощо) і додають своїх особливостей передачі та помилок. Але переважно правилам підкорядковані лише прізвища, імена перекладають, як ми бачимо, досить вільно.

У російській орфографії в перекладі іноземних прізвищ останнім часом дотримуються **практичної транскрипції**, тобто максимально наближають до мови

оригіналу. Проте історично закріплені правописи намагаються не змінювати (*Цезарь, Гете, Лафонтен, Хомський* та багато інших), у „Правилах російської орфографії та пунктуації” регламентується лише написання великих та малих літер, особливо в частках та титулах, а також написання розом чи окремо [5 : 146–149]. Українські прізвища на *-ко*, такі, як *Шевченко, Манько*, починаючи з 1-го видання (1956) „Правил”, були зараховані до невідмінюваних. Правила транслітерації власних імен з латиниці (у англійському, німецькому, французькому та інших варіантах) ще з радянських часів викладали в окремих ГОСТах та посібниках для перекладачів. З часом вимоги змінювались: по-перше, транскрипція протягом ХХ століття практично витіснила транслітерацію; по-друге, транскрибування латиницею спочатку базувалось на французьких зразках, а зараз – на англійських: *Loudmila > Ludmila*. Це позначалось перш за все на оформленні закордонних паспортів, віз та інших документів для міжнародних поїздок. Проте бюрократичний нюанс, згідно з яким за європейськими стандартами можна допустити п'ять виправлень, за російськими – жодного, стимулював більш уважне ставлення до ідентифікації особистості в імені як філологів, так чиновників.

Науково-популярна книга Л. Успенського „Ти і твоє ім'я” зацікавила широке коло освічених людей. На противагу пропаганді „єдиної за змістом культури” (а насправді нівельованої також за формою) мовознавці, такі, як В. В. Виноградов, А. А. Реформатський, висунули вимогу збереження оригінального вигляду і вимови імені та прізвища: „Коли я бачу „те саме прізвище”, наприклад, у російському тексті – *Яблонская*, а в інших текстах переді мною: *Яблоньска, Яблонска, Яблонська*, то мені зрозуміло, що 1) це польське прізвище, 2) це чеське прізвище, 3) це українське прізвище. Інформація про „національний колорит” подана в написанні, і це добре! Багатьох лякає питання „А як же відмінювати”?... По-перше, це вже друге питання. Потрібно розрізняти: вихідну форму і питання про те, як з нею поводитися у синтаксично зв'язаному тексті” [7: 329–330].

Старшому поколінню добре відомо, як поводитись з іменами та прізвищами у споріднених слов'янських мовах: у свідоцтвах про народження, паспортах та інших документах робили подвійні паралельні записи українською та російською мовами. У ситуації з українсько-російськими відповідниками не було послідовно обрано якогось одного принципу, він вважався *етимологічним*. В „Українському правописі” найголовніші правила щодо правопису слов'янських прізвищ названі *фонетичними* і стосуються вони найбільш важливих тем, зокрема: втрати м'якості приголосними перед *е* та *и*, а також *р* у кінці слова (і навпаки, пом'якшення кінцевого *ц*) у передаванні російських прізвищ: *Некрасов, Пивоваров, Грабар, Скиталець*. Непослідовна передача російського звука /и/ аж трьома українськими буквами *и, і, ї* (*Тучин, Припасов, Пушкін, Льїн*), а також звука /е/ двома літерами *е, є*; а літери *є* українськими відповідниками *йо,ьо, е, о* має зовсім не фонетичне пояснення, тобто не є *транскрипцією*. В „Українському правописі” зазначено, що російському *е* кореня відповідає в аналогічних українських основах *і* (тобто на місці колишнього **Ѣ**): *Бєлінський, Звєрев, Лєсков*, а також *і* вживають у прізвищах, утворених від особових імен та загальних назв, спільних для української, російської та інших слов'янських мов: *Борисов, Ботвинник*... [6: 150–151]. Про те, де і чому в слов'янських словах писали літеру *ять*, не знали вже двісті років тому: і у В. Белінського, і у М. Гоголя виникали труднощі, де її писати і як вимовляти: слово *горелка* писали через *ять* і, з точки зору Гоголя, вимовляли *горілка*, а російські читачі сприймали буквально, а букву читали як /е/. Така історична підстава не є поясненням, а також виправданням спотворення сучасної

вимови. Тим більше, що в українській фонетиці є позиції сполучення приголосних як з **е**, так і **є**, **и** та **і**. Російські студенти такі правила вчать напам'ять, не розуміючи їхнього сенсу. І вони зовсім не дивуються, коли бачать у текстах ЗМІ те саме прізвище в декількох варіантах: *Медведев, Медведєв, Мєдведєв*.

Безумовною, без винятків, є транслітерація букв **ы** в **и** та **э** в **е** (*Черних, Ешпаев*), а також пом'якшення груп приголосних у суфіксах **-ський**, **-зький**, **-цький** (*Маяковський, Завадзький, Трубецькой*). Таке правило легко запам'ятати, але у прізвищах *Маяковский, Трубецкой* з'являється нехарактерна для російської мови м'якість, а прізвище *Завадский* треба вимовляти [*завацкій*] – без африкати, тим більше м'якої. Якщо додати труднощі з розбіжностями на рівні графем *апостроф, ъ, ъ*, а ще не поставлені дві крапки над літерою **е**, то виправлень при перенесенні з мови в мову може бути надто багато.

Навчаючи студентів мови практичного діловодства, викладач стикається з тим, що повинен пояснити і правила правопису, які є законом, і можливість передати імена та прізвища засобами практичної транскрипції, і вказати на правильний чи хибний варіант у текстах ЗМІ та ділових паперах. Відомо, що в документах помилка неприпустима, оскільки вона завдає дуже багато незручностей носію власного імені. Наприклад, моя університетська викладачка народилась у Києві, і у свідоцтві про народження було написано: *Гецова Оксана Герасимівна – Гецова Ксения Герасимовна*. Перше слово – транслітерація (*g'e – ye/*), друге – переклад як транспозиція, третє – переклад як граматичне оформлення спільної основи різними суфіксами. За часів Радянського Союзу здавалося, що під рукою завжди буде двомовне свідоцтво як підстава для ідентифікації особистості, але довелося вибирати, який запис зберегти в паспорті громадянки Російської Федерації. У цьому випадку проблема виникла саме з ім'ям: довелося брати довідку в Інституті російської мови ім. Виноградова. До речі, такі довідки Інститут і до сьогодні видає щочетверга, бо, хоча видано багато словників власних російських імен, вони не мають повноважень державної установи. Фактично, ці проблеми віддано на відкуп нотаріальним конторам, в яких перекладачі орієнтуються на чинні, але застарілі правила. Свого часу моє прізвище також записали в документи методом *переносу*, з втратою двомовного паспорта, навіть при наявності двомовного свідоцтва про народження, я не можу підтвердити, що моє прізвище не збігається з іменем *Борис*, а вимовляється з твердим **р**, як *Борыс*, і жодна установа не дасть мені відповідної довідки. Одна з болочих тем для обговорення в Інтернеті: „Підкажіть, як довести що я не ... *Леся*, а *Олеся*, не *Данило*, а *Даніїл*, не *Микита* (як лис у казці Франка), а *Нікіта* (як дідусь з Новосибірська)”.

Такі випадки ускладнюють процес діловодства та життя людей. Найскладніші з них – це поновлення документів, складених на території західноукраїнських областей у 30-ті роки ХХ ст. і записані латиницею.

На цьому етапі викладання мови і викладач, і студенти повинні чітко усвідомити, що спосіб написання власних імен залежить від історичної традиції лише в діахронічному перекладі, а в сучасних текстах слід бути максимально уважним і точним. Потрібен практичний підхід та чіткі правила передавання звуків та літер, їх сполучень з урахуванням перш за все мови оригіналу. Виникла необхідність у чітких правилах, регламентованих мовними стандартами, яких чекають студенти Московського державного університету ім. М. В. Ломоносова, майбутні дипломати, що вивчають українську мову в МГІМО, пересічні громадяни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Влахов С. И. Непереводимое в переводе / С. И. Влахов, С. П. Флорин. – 5-е изд. – М. : Р. Валент, 2012. – 406 с.
2. Ділова українська мова / за ред. проф. О. Д. Горбула. – К. : Знання, 2008. – 224 с.
3. Нелюбин Н. Н. Наука о переводе. История и теория с древнейших времен до наших дней / Н. Н. Нелюбин, Г. Т. Хухуни. – 2-е изд. – М. : Флинта, 2008. – 416 с.
4. Кундзич О. Переводческая мысль и переводческое недомыслие / О. Кундзич. – ВХП, 1955. – С. 213–258.
5. Правила русской орфографии и пунктуации : Полный академический справочник / под ред. В. В. Лопатина. – М. : АСТ-ПРЕСС КНИГА, 2013. – 432 с.
6. Український правопис / Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України. – К. : Наук. думка, 2007. — 288 с.
7. Реформатский А. А. Перевод или транскрипция? / А. А. Реформатский // Восточно-славянская ономастика. – М. : Наука, 1972. – С. 311–333.

Стаття надійшла до редакції 05.02.2014

доопрацьована 10.02.2014

прийнята до друку 12.02.2014

CURRENT TENDENCIES IN TRANSLATING PERSONAL NAMES AND SURNAME FROM RUSSIAN TO UKRAINIAN IN THE PRACTICE OF TEACHING UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE

Ludmila Boris

*Moscow Lomonosov State University
Graduate School of Translation (faculty)
Department of Theory and Practice of Translation
Leninskiye Gory, GSP-2, 1st Educational Building, room 1150,
Russia, 119991, Moscow,
phone: 495 939 33 48, e-mail: statji@mail.ru*

The problems of teaching the principles of translation anthroponyms from Russian into Ukrainian language in accordance with modern trends.

Key words: anthroponomy, transfer, transposition, transliteration, transcription, etymological principle, functional style.

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ПЕРЕВОДА СОБСТВЕННЫХ ИМЕН И ФАМИЛИЙ С РУССКОГО ЯЗЫКА НА УКРАИНСКИЙ В ПРАКТИКЕ ПРЕПОДАВАНИЯ УКРАИНСКОГО ЯЗЫКА КАК ИНОСТРАННОГО

Людмила Борис

*Московский государственный университет им. М. В. Ломоносова,
высшая школа перевода,
кафедра теории и практики перевода,
Ленинские горы, МГУ, ГСП-2, 1-й учебный корпус, комн. 1150,
119 991 г. Москва, Россия
тел.: 495 939 33 48, эл. почта: statji@mail.ru*

Рассмотрены проблемы преподавания принципов перевода антропонимов с русского языка на украинский с учетом современных тенденций.

Ключевые слова: антропонимы, перенесение, транспозиция, транслитерация, транскрипция, этимологический принцип, функциональные стили.